

Svensk populärvetenskaplig sammanfattning av dokumentet

”The risk of breast cancer with progestin only contraceptive methods”

Svensk Förening för Obstetrik och Gynekologi (SFOG) och FARG (SFOGs arbets- och referensgrupp för ämnet familjeplanering) publicerar denna information om den lilla ökade bröstcancerrisken för användare av kombinerade och gestagenbaserade preventivmedel för att ge uppdaterad vägledning till vårdpersonal och patienter. Genom att sätta dessa risker i relation till de välkända fördelarna hoppas SFOG att kvinnor och vårdgivare ska kunna fatta välgrundade beslut om preventivmedel.

Man har vetat sedan länge att hormonell antikonception ger en liten ökad risk för bröstcancer. Detta har visats i såväl uppföljande studier av kvinnor som började med kombinerade p-piller (som innehåller både östrogen och konstgjort gulkroppshormon) redan på 70-talet och som man följt i många år, samt i epidemiologiska registerstudier varav flera publicerats de senaste åren. I dessa ingår även studier från Sverige.

I nyare studier av register har man kunnat se att även preventivmedel som enbart innehåller konstgjort gulkroppshormon är associerade med ungefär samma risk för bröstcancer. Man har även kunnat se att hormonspiralen är associerad med en liknande ökad risk för bröstcancer.

Det är komplicerat att studera preventivmedels risk på bröstcancer. Ofta har kvinnorna prövat olika typer av preventivmedel så det har inte bara använt en sort. Kvinnor kan också ha andra medicinska anledningar till att använda hormonella preventivmedel. Sådana orsaker kan vara mensvärk, rikliga mensblödningar, endometrios, oregelbunden mens och polycystiskt ovariesyndrom samt att man har allvarlig PMS (premenstruellt syndrom). Kvinnor över 35 år rekommenderas preventivmedel utan östrogen. De har också ökad risk för rikliga menstruationsblödningar. Att blöda rikligt är en risk som blir större och större ju närmare klimakteriet man kommer. Hormonspiral är vårt mest effektiva läkemedel för att behandla rikliga menstruationsblödningar.

Det som ytterligare komplicerar är att övervikt och alkoholintag ökar risken för bröstcancer. Eftersom mycket få kvinnor får diagnosen övervikt/fetma och man inte kan se i register hur mycket alkohol man dricker är detta faktorer som inte kan analyseras i studierna. Dessa faktorer tillsammans ger högre risk för bröstcancer än den man kunnat se med hormonella preventivmedel. Kvinnor med övervikt rekommenderas ofta hormonspiral eftersom övervikt också ger en ökad risk för cancer i livmodern, vilket minskas av hormonspiralen.

Sammanfattningsvis har den senaste danska studien av Mørch et al som publicerades i oktober 2024 bekräftat att hormonspiraler är associerade med en liten ökad risk för bröstcancer. Den risken är tidigare beskriven för en av hormonspiralerna. Bedömningen är att risk/nytta värderingen för kvinnor inte förändras då hormonspiralerna minskar risk för andra cancrar samt har andra positiva hälsoeffekter såsom att de utgör mycket effektiva preventivmetoder, samt minskar mensvärk och menstruationsblödningar.